

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 61. ТОМ 1
ISSUE 61. VOLUME 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 6 від 27.05.2023 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомя]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – Вип. 61. Том 1. – 344 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, історії.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ільницький В.І.** – співредактор, доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дмитрив І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Батюк Т.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Баукова А.Ю.** – кандидат історичних наук, доцент (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гриценко Г.З.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гіжєсяк Ян** – доктор габлітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Засць В.М.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомя І.М.** – доктор філологічних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Медвідь О.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пагута М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петренко О.М.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Попп Р.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Сигник О.М.** – доктор історичних наук, професор (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Стецик Ю.О.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стреначікова Марія** – доктор наук (doc. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельвак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Футала В.П.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р. (додаток 3) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі історичних наук (032 – Історія та археологія).

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання
www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомя І.М.

Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2023

© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомя І.М., 2023

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 6 from 27.05.2023)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. – Drohobych : Publishing House „Helvetica”, 2023. – Issue 61. Volume 1. – 344 p.

The journal is intended for all interested in high school pedagogy, philology, art, and history.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Ilnytskyi** – Co-Editor, Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Andriyev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **T. Batiuk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Baukova** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Lviv National University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomria** – Doctor of Philology, Professor (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Uzhhorod National University); **M. Kravchyk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiv** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Medvid** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ivan Franko State Drohobych Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **R. Popp** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University); **I. Stashevsk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **A. Stashevskyi** – Doctor of Arts, Professor (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **Y. Stetsyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Futala** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Ustymenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **H. Yavorska** – Doctor of Education, Professor (International Humanitarian University); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University).

The collection is included in such international databases as **Index Copernicus International**.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 No 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

Based on the Order of Ministry of Education and Science of Ukraine No 1290 dated 30.11.2021 (annex 3), the journal is included in the List of professional editions of Ukraine (category “B”) in the area of of Historical Sciences (032 - History and Archeology).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.aphn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2023
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2023

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ

Raida AMIRBAYOVA

THE HISTORY OF DEVELOPMENT OF RESIDENTIAL INSTITUTIONS FOR CHILDREN
DEPRIVED OF PARENTAL CARE IN THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN (1991–2015)..... 4

Юрій ВОЙТЕНКО

ПОРІВНЯННЯ ПЕРШИХ ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ І КРАЇН БАЛТІЇ
ЗА ВІДНОВЛЕНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ: ПРОСОПОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ..... 9

Петро ГАВРИЛИШИН

ЖИТТЯ БОГДАНА ГАВРИЛИШИНА ПІД НІМЕЦЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ (1941–1944)..... 15

Богдан ГЛІНКА

ПОДАНКОВА ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ У 1920-Х РР..... 21

Владислав СГОРОВ

В.Б. АНТОНОВИЧ І ПРОБЛЕМА ВПЛИВУ РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
НА УКРАЇНСЬКУ ІНТЕЛІГЕНЦІЮ..... 29

Alina IVANENKO

WORK PRACTICES OF LOCAL CRIMINAL COURTS IN THE TERRITORY OF CHERNIHIV
AND SUMY REGIONS DURING THE GERMAN OCCUPATION (1941–1944)..... 35

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Yuriy BAI, Tatiana OLIYNYK

MUSICAL FORM AND MUSICAL STYLE AS UNITS OF INTONATION
AND MEANING PROCESS..... 41

Орися БАЛАНКО, Микола БАЛАНКО

СПЕЦИФІКА ІНТЕРПРЕТУВАННЯ ТВОРІВ ЕПОХИ БАРОКО
ДЛЯ СОПРАНО І СОЛЮЮЧОЇ ТРУБИ..... 46

Інеса БЕРЕНБЕЙН

КАМЕРНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРТЕПАННОЇ ТВОРЧОСТІ М. ЛИСЕНКА
ЯК ВИЯВ НАЦІОНАЛЬНОГО РОМАНТИЧНОГО ФЕНОМЕНУ..... 54

Наталія БОНДАРЕНКО, Оксана ПАСЬКО

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДИЗАЙНУ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 58

Світлана БОРИСОВА, Поліна КІЙЧЕНКО

ГРАФІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ ФУТБОЛКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРИНТІВ:
СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК..... 64

Альона БОРШУЛЯК, Надія ЛАВРЕНТЬЄВА

Й. БАХ – Б. ЯВОРСЬКИЙ – М. ЛЕОНТОВИЧ: СИМВОЛІЧНІ ПЕРЕТИНИ ТВОРЧОСТІ..... 71

Оксана ГОРОЖАНКІНА

ФЕНОМЕН АВТОРСЬКОЇ ПІСНІ В УКРАЇНСЬКІЙ МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ..... 77

Ярослава ГРИЦЕНКО

СЕМІОТИЧНІ ТА ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНІ АСПЕКТИ ТІЛЕСНОСТІ
В СУЧАСНІЙ ХОРЕОГРАФІЇ..... 83

Юлія ГРИЦУН, Вікторія ШУБІНА, Олена СПОЛЬСЬКА

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 90

Росіна ГУЦАЛ

ІСТОРІЯ ПОДІЛЬСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ:
УКРАЇНО-ПОЛЬСЬКА МИСТЕЦЬКА ІНТЕГРАЦІЯ..... 97

Євген Дашак «ШІСТЬ П'ЄС ДЛЯ ФОРТЕПАНО» ЙОЗЕФА МАРКСА В КОНТЕКСТІ ЖАНРОВО-СТИЛЬОВИХ ПОШУКІВ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.....	103
--	-----

Olha DENYSIUK, Hanna KHABAZ POLISH ART IN PORTUGAL: TO THE QUESTION OF CONTEMPORARY POLISH-PORTUGUESE ARTISTIC RELATIONS.....	109
--	-----

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Валентина АВРАМЕНКО КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	116
---	-----

Марина БАБЕНКО-ЖИРНОВА, Людмила НЕЧАЮК КОНЦЕПТУАЛЬНА КАРТИНА СВІТУ ЗБІРКИ ОПОВІДАНЬ «Я, КЛАВДІЯ» НАДІЇ ВАРХОЛ.....	121
---	-----

Олег БАГАН, Наталія СЛАВИЧ РОЗВИТОК ІДЕЙ НАЦІОНАЛІЗМУ НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК» (1923–1931).....	126
--	-----

Тетяна БАНДУРА ПРОБЛЕМА ПОСТКОЛОНІАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ В РОМАНІ ЧИМАМАНДИ НГОЗІ АДІЧІ «ЛІЛОВА КВІТКА ГІБІСКУСА».....	133
---	-----

Афлатун Шюкюр БАХШАЛЄВ САМЕД ВУРГУН У КАЗАХСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ.....	139
---	-----

Лесь БЕЛЕЙ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПИСЕМНОСТІ В УКРАЇНІ ПІД ВПЛИВОМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	144
---	-----

Ольга БУРКО, Настасія ІВОНЧАК ЩОБ ПРИЙШЛА ВЕСНА АБО НЕЗГАСНЕ КОХАННЯ БОРИСА ГРІНЧЕНКА ДО МАРІЇ ЗАГІРНЬОЇ НА ТЛІ РУКОПИСНОГО ЖУРНАЛУ «ВЕСНА» (ДО 160-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ).....	149
---	-----

Єлизавета ВЕРГУН СПЕЦИФІКА ПРОСТОРОВО-ЧАСОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РОМАНУ ДЖОДЖО МОЙЕС «ДІВЧИНА, ЯКУ ТИ ЗАЛИШИВ».....	156
---	-----

Ангеліна ГУМЕННА, Тетяна ЗАДКО ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ З АРАБСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ (НА ПРИКЛАДІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ).....	164
---	-----

Валентина ДРОБОТЕНКО ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У НОВИННОМУ МЕДІАДИСКУРСІ.....	170
---	-----

Тетяна ЗАБОЛОТНА НЕВЕРБАЛЬНІ ТА ВЕРБАЛЬНІ КОМПОНЕНТИ СПІЛКУВАННЯ ЯК ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙ.....	175
---	-----

Наталія ІВАНИЦЬКА, Лілія ТЕРЕЩЕНКО МІЖМОВНЕ КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНЕ ПРОФІЛЮВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ПОСАДИ В ЖАНРІ «ОГОЛОШЕННЯ ПРО ВАКАНСІЮ».....	182
---	-----

ПЕДАГОГІКА

Марія БІЛОКОПИТОВА, Карина ОСТРОВСЬКА ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	189
--	-----

Олена БОЙЧУК ОСВІТНЬО-ІГРОВА ПЛАТФОРМА LEARNINGAPPS ЯК ДОПОМІЖНИЙ ЗАСІБ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	195
--	-----

Оксана БРОВКІНА, Карина ТУРЧИН РОЛЬОВІ ІГРИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	202
Наталія БУЛГАРУ, Олена РАДУС ОСНОВНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	208
Зоряна ВАКОЛЯ, Світлана ЛИСЕНКО, Ганна КОСТЮШКО ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	213
Тетяна ВАСЮТІНА, Вікторія ВОЛОШИНА, Юлія САЄНКО ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ.....	218
Лілія ВСЙЛАНДЄ, Любов ПРОКОФ'ЄВА ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСІВ.....	226
Юлія ВОЛИНЕЦЬ, Надія СТАДНІК, Тетяна ПАНЧЕНКО МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	233
Маруна VOLOSHENKO THE RESULTS OF A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE LEVELS OF PROFESSIONAL READINESS OF FUTURE SPECIALISTS IN SOCIONOMIC SPECIALTIES TO FORM A CONSCIOUS PARENTING IN YOUTH.....	240
Катерина ГАЛАЦИН, Алла ФЕЩУК, Ольга ЯРОШЕНКО РЕАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ПІДХОДУ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	249
Ніна ГОРДІЙ ПРЕДМЕТНО-ІГРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЗАСІБ СЕНСОРНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ 5-ГО РОКУ ЖИТТЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	256
Юлія ГРИЩУК КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ, РІВНІ РОЗВИНЕНОСТІ ДІАГНОСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ВВНЗ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ.....	264
Катерина ДЕРЕКА РОБОЧІ ЗОШИТИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КОЛЕДЖАХ.....	274
Юрій ДЕЯК, Михайло ДЕЯК, Тамара ІЩЕНКО НАВЧАННЯ ФАХОВОГО ГОВОРІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ПРИ НАВЧАННІ У НЕМОВНОМУ ЗВО.....	278
Наталія ДОЦЕНКО ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОГО ОНЛАЙН СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	284
Nataliia DIACHUK PSYCHOLINGUISTIC ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF HIGH SCHOOL STUDENTS' FOREIGN LANGUAGE LISTENING SKILLS.....	290
Fedir ZAGURA JUSTIFICATION OF MODELLING METHOD APPLICATION FOR CONSTRUCTING THE SYSTEM OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT AT MULTIDISCIPLINARY INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION.....	297
Катерина ЗОЗУЛЯ СТАНОВЛЕННЯ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ В ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ СТОЛІТТЯ).....	302
Ольга ІВАННІКОВА, Тетяна ГАРАЧУК МОВНО-КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА: ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	307

Олена ІОНОВА, Світлана ЛУПАРЕНКО ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ В КИТАЙСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ.....	316
Ленмара ІСМАІЛОВА ІННОВАЦІЇ У МОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	322
Тетяна КАРАВАЄВА, Лідія ШВЕЛДЗЕ ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	329

УДК 373.2.091.3:001.895

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-1-38>

Юлія ВОЛИНЕЦЬ,

orcid.org/0000-0002-3849-0821

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри дошкільної освіти

Київського університету імені Бориса Грінченка

(Київ, Україна) y.volynets@kubg.edu.ua

Надія СТАДНІК,

orcid.org/0000-0002-2619-4419

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри педагогіки і психології

дошкільної та початкової освіти

Комунального закладу Київської обласної ради

«Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж»

(Біла Церква, Київська область, Україна)

stadniknadiia@pedcollege.kiev.ua

Тетяна ПАНЧЕНКО,

orcid.org/0000-0002-5010-652X

кандидат психологічних наук,

завідувач кафедри педагогіки і психології дошкільної та початкової освіти

Комунального закладу Київської обласної ради

«Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж»

(Біла Церква, Київська область, Україна) ranchtanya@ukr.net

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлюється та теоретично обґрунтовується проблема методичного супроводу впровадження інновацій у закладах дошкільної освіти. Розкриті такі основні поняття дослідження, як: методичний супровід, інновації та інноваційні технології, етапи інновацій (діагностичний, консультативно-просвітницький, корекційно-розвивальний). Важливим методичним аспектом впровадження інновацій є готовність вихователя закладу дошкільної освіти до інноваційної діяльності, який має бути вмотивованим до участі в інноваційній діяльності, вміти самооцінювати свої можливості, бути творчою особистістю, педагогом-дослідником, вміти рефлексувати. У статті розкриті сучасні інноваційні технології, основна мета методичної роботи державного закладу дошкільної освіти. Дошкільна освіта є першою ланкою в становленні та розвитку дитини, як особистості. Саме тому, дошкільна освіта є фундаментом освітньої системи країни і має велике соціально-економічне значення, яке обумовлюється необхідністю комплексної реалізації програми розвитку дітей дошкільного віку. Подані форми методичного супроводу (консультування, семінари, семінари-практикуми, коучинг, майстер-класи, «круглі столи», педагогічні читання, ділові ігри – ці форми методичного супроводу виходять на новий етап з використанням ІКТ. Такі платформи як Zoom, Google Meet, Skype тощо дозволяють організувати інформативний методичний захід не тільки індивідуально для одного педагога, а й для групи вихователів, що потребують допомоги у вирішенні педагогічних проблем в режимі онлайн-конференції). У діяльності вихователів дошкільної освіти особливо важливу роль має їх ініціатива і винахідливість, творчий підхід і прагнення до розробки й впровадження змін, цікавих ідей спрямованих на освітній процес та їх практична реалізація, а також умов, які створює для своїх працівників керівник закладу дошкільної освіти для здійснення інноваційної діяльності.

Ключові слова: готовність дошкільного педагога до інноваційних технологій, вихователі дошкільної освіти, заклади дошкільної освіти, інновація, інноваційні технології навчання, методичний супровід.

Yulia VOLYNETS,
 orcid.org/0000-0002-3849-0821
 Candidate of Pedagogical Sciences,
 Senior Lecturer at the Department of Preschool Education
 Borys Grinchenko Kyiv University
 (Kyiv, Ukraine) y.volynets@kubg.edu.ua

Nadiia STADNIK,
 orcid.org/0000-0002-2619-4419
 Candidate of Pedagogical Sciences,
 Senior Lecturer at the Department of Pedagogy and Psychology
 of Preschool and Primary Education
 Communal Institution of the Kyiv Regional Council
 “Bila Tserkva Humanitarian and Pedagogical Professional College”
 (Bila Tserkva, Kyiv region, Ukraine) stadniknadiia@pedcollege.kiev.ua

Tetyana PANCHENKO,
 orcid.org/0000-0002-5010-652X
 Candidate of Psychological Sciences,
 Head of the Department of Pedagogy and Psychology
 of Preschool and Primary Education
 Communal Institution of the Kyiv Regional Council
 “Bila Tserkva Humanitarian and Pedagogical Professional College”
 (Bila Tserkva, Kyiv region, Ukraine) panchtanya@ukr.net

METHODOLOGICAL SUPPORT FOR THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIONS IN THE INSTITUTE OF PRESCHOOL EDUCATION

The article highlights and theoretically substantiates the problem of methodical support for introducing innovations in preschool education institutions. Such basic research concepts as methodical support, innovations, innovative technologies, and stages of innovations (diagnostic, consultative-educational, corrective-developmental) are revealed. An important methodical aspect of the introduction of innovations is the readiness of the preschool teacher for innovative activities, who must be motivated to participate in innovative activities, be able to self-assess their capabilities, be a creative person, a teacher-researcher, and be able to reflect. The article discloses modern innovative technologies, the main goal of the methodical work of the state preschool education institution. Preschool education is the first link in the formation and development of a child as an individual. That is why preschool education is the foundation of the educational system of the country and has great socio-economic importance, which is determined by the need for comprehensive implementation of the development program for preschool children. Presented forms of methodical support (consulting, seminars, workshops, coaching, master classes, «round tables», pedagogical readings, business games – these forms of methodical support reach a new stage with the use of ICT. Such platforms as Zoom, Google Meet, Skype, etc. allow one to organize an informative methodical event not only individually for one teacher but also for a group of educators who need help in solving pedagogical problems in online conference mode). In the activities of preschool educators, their initiative and ingenuity, creative approach and desire to develop and implement changes, interesting ideas aimed at the educational process and their practical implementation, as well as the conditions which the head of the preschool educational institution creates for his employees to carry out innovative activities.

Key words: preschool teacher's readiness for innovative technologies, preschool teachers, preschool education institutions, innovation, innovative learning technologies, methodical support.

Постановка проблеми. На теперішньому етапі у дошкільній педагогіці відбувається низка оновлюючих процесів: оновлення, збагачення змісту освіти; запровадження сучасних підходів до організації роботи з дітьми дошкільного віку; запровадження інновацій різного рівня. Нагальні вимоги до сучасних освітніх установ були сформульовані в Законі України «Про освіту» та конкретизовані в національній доктрині освіти, де виділено одне з головних завдань – стимулювання

та розвиток інноваційних процесів. Інновації в освіті пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття. Відтак, характерною ознакою сучасної педагогіки постає інноваційність – здатність до оновлення, відкритість новому (Дубасенюк, 2014).

Аналіз досліджень. Формування готовності педагогів до інноваційної діяльності висвітлили у своїх працях І. Бех, В. Бондар, Л. Ващенко,

І. Дичківська, В. Загвязинський, М. Лещенко, В. Огнев'юк, О. Савченко, І. Підласий, Л. Хоружа тощо. Проблеми впровадження інноваційних технологій навчання в закладах дошкільної освіти присвятили свої дослідження Л. Артемова, А. Богуш, Ю. Волинець, Л. Зданевич, О. Коваленко, Л. Козак, Т. Панченко, О. Половіна, Т. Поніманська, Т. Пономаренко, Н. Стаднік, О. Таран та інші.

Актуальність проблеми, відсутність її цілісного дослідження у сучасній науці та потреби практики зумовили вибір теми статті «Методичний супровід впровадження інновацій у заклад дошкільної освіти».

Мета статті – розкрити теоретичні основи проблеми методичного супроводу впровадження інновацій у закладах дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Актуальність інновації полягає в тому що, передбачуване нововведення має максимально відповідати потребам закладу дошкільної освіти, політиці держави у справі освітньої діяльності дітей дошкільного віку. Актуальність визначається також рівнем значущості тієї проблеми, на розв'язання якої спрямоване нововведення.

У роботі з педагогічними кадрами, які запроваджуватимуть інновації, необхідно враховувати: складність нововведення; реальні здібності та готовність педагогічного колективу до реалізації; необхідність додаткової підготовки вихователів, фахівців (спеціалістів), членів творчої групи.

Погоджуємося з науковцями, які визначають, поняття «інновація» з англійського слова «Innovation», що означає «нововведення», «новина», «новаторство»; також «інновації» – це ідеї, процеси, засоби і результати, взяті в єдності якісного вдосконалення педагогічної системи (Калуська, Отрощенко, 2013). Інноваційні технології навчання мають за мету прищепити дошкільним педагогам дослідницькі уміння та сформувати активну, ініціативну, відповідальну та творчу особистість. У діяльності вихователів дошкільної освіти особливо важливу роль має їх ініціатива і винахідливість, творчий підхід і прагнення до розробки й впровадження змін, цікавих ідей спрямованих на освітній процес та їх практична реалізація, а також умов, які створює для своїх працівників керівник закладу дошкільної освіти для здійснення інноваційної діяльності. У своїй роботі ми послуговуємося баченням І. Дичківської, яка зазначає, що «інновація – це нововведення, зміна, оновлення; новий підхід, створення якісно нового, використання відомого в інших цілях» (Дичківська, 2015).

Не всі наслідки інноваційного процесу можуть бути прогнозовані. Уникнути багатьох помилок і упущень ще на рівні проекту або моделі допоможе складання аналітичного обґрунтування та інноваційної програми. Цілі й завдання інновацій визначають на основі ретельного аналізу поточної обстановки в дитячому садку, з одного боку, і прогнозів його розвитку з другого. Обрані цілі й завдання треба узгодити з усіма членами колективу. Вони мають бути реалістичні, адаптовані (приспосовані) до нових умов. У плануванні потрібно враховувати рівень мотивації педагогів, забезпечити стимулювання, передбачити контроль. Основну частину дій щодо впровадження інновацій і врахування кінцевого результату обговорюють колегіально. Найважливіші заходи інноваційної діяльності розробляють груповим методом. Дії, що впливають із окреслених цілей і завдань мають вирішувати питання: чого треба досягти? Що зробити? Необхідно обмірковувати доцільність заходів, постійно перевіряти їх як індивідуально, так і колективно (Калуська, Отрощенко, 2013: 9).

Результатом інноваційних процесів в закладі дошкільної освіти є використання нововведень, як теоретичних, так і практичних. Уведення інновацій має на увазі, як правило, перехід на нову комплексну програму, або поява пріоритетного напрямку (ЗДО з фізкультурно-оздоровчим напрямком і художньо-естетичним тощо) (Волинець, Дорохова, 2021).

Перед тим як починати впроваджувати ту чи іншу інноваційну технологію в галузі дошкільної освіти, необхідно провести діагностичні дослідження, щодо ставлення колективу закладу дошкільної освіти до впровадження конкретної технології, необхідність її впровадження та спрогнозувати результати впровадження. І тільки після цього потрібно затверджувати рішення щодо впровадження.

Методична робота в сучасному державному ЗДО має бути спрямована на підвищення професійної компетентності дошкільного педагога, а також формування дослідницьких умінь, орієнтування в інформаційному просторі, володіння ІКТ. Безсумнівно, методична робота в освітньому процесі ЗДО повинна бути орієнтована на досягнення і підтримання високої якості освітнього процесу, заснованого на сучасній педагогічній парадигмі, новому педагогічному мисленні, індивідуальному стилі професійної діяльності дошкільного педагога, сучасних педагогічних технологіях (інноваційні технології та методики в галузі дошкіль-

ної освіти: «Спадщина С. Русової («Український дитячий садок»); «Педагогіка М. Монтесорі («Будинок вільної дитини»); «Вальдорфська педагогіка («Вальдорфський дитячий садок»); «Система освіти «Довкілля»; «Діагностична методика Т.О. Піроженко «Мовленнєве зростання дошкільника»; «Технологія фізичного виховання дітей М. Єфименка («Театр фізичного розвитку та оздоровлення дітей»); «Технологія розвитку творчої особистості Г. Альтшуллера. Теорія розв'язання винахідницьких завдань»; «Методика використання схем-моделей для навчання дітей описових розповідей»; «Особистісний розвиток дитини засобами взаємодії різних видів мистецтва»; «Художній розвиток дітей дошкільного віку в педагогічному процесі закладу дошкільної освіти»; «Технологія психолого-педагогічного проектування»; «Спадщина В. Сухомлинського»; «Методика навчання дітей читання М. Зайцева»; «Методика навчання дітей раннього віку Г. Домана»; «Розвивальні ігри Нікітіних: кубики, гра типу «Танграм»; «Педагогіка Ш. Амонашвілі»; «Читання за методикою Л. Шелестової»; «Блоки З. Д'єнєша», «Методика Дж. Кюїзенера (логіко-математична діяльність дошкільника»); «Ігромастер» М. Шутя тощо) (Волинець, Дорохова, 2021).

Основною метою методичної роботи закладу дошкільної освіти є досягнення високої ефективності освітнього процесу шляхом розширення професійно-педагогічного кругозору і реалізації творчого потенціалу всіх дошкільних педагогів. Найбільш ефективними в методичній роботі з педагогічним колективом вважаємо такі інноваційні технології навчання, як: інтерактивний метод, технологія саморозвитку, проєктна діяльність педагогів тощо. Запроваджені методи роботи з педагогічним колективом спонукають дошкільних педагогів до прояву творчості, їх ініціативності, самовдосконалення, вміння постійно вчитися, досягати спільних цілей ЗДО (Волинець,

Дорохова, 2021). Консультування, семінари, семінари-практикуми, коучинг, майстер-класи, «круглі столи», педагогічні читання, ділові ігри – це форми методичного супроводу, які виходять на новий етап з використанням ІКТ. Такі платформи як Zoom, GoogleMeet, Skype тощо дозволяють організувати інформативний методичний захід не тільки індивідуально для одного педагога, а й для групи вихователів, що потребують допомоги у вирішенні педагогічних проблем в режимі онлайн-конференції. Використання колаборативних онлайн інструментів дозволяє зробити такий захід інтерактивним. Віртуальна дошка Padlet є незамінним помічником для обміну ідеями між учасниками методичного заходу в режимі реального часу, сервіси для створення інфографіки (Canva, Pictochart) дозволять створити яскравий наочний матеріал. Наприклад, для вирішення поставлених завдань під час «мозкового штурму» в режимі онлайн можна використати діаграму Ішікави (діаграма «риб'ячої кістки»), де кожен з педагогів наочно зможе простежити причинно-наслідковий зв'язок вирішення педагогічної проблеми (Коваленко, Босюк, 2021).

Ми погоджуємося з дослідницею Т. Пономаренко, що «ефективними способами реалізації функцій управління нововведеннями визначаються формування банку інновацій; використання методики узгодження мети інноваційної діяльності кожного педагога й педагогічного колективу; виявлення відношення членів колективу до інновацій; підвищення мотивації педагогів до інноваційної діяльності; попередження виникнення й використання методів подолання антиінноваційних бар'єрів; здійснення педагогічної експертизи інноваційної діяльності тощо» (Пономаренко, 2019).

На рисунку 1 подаємо функції діяльності методичного кабінету.

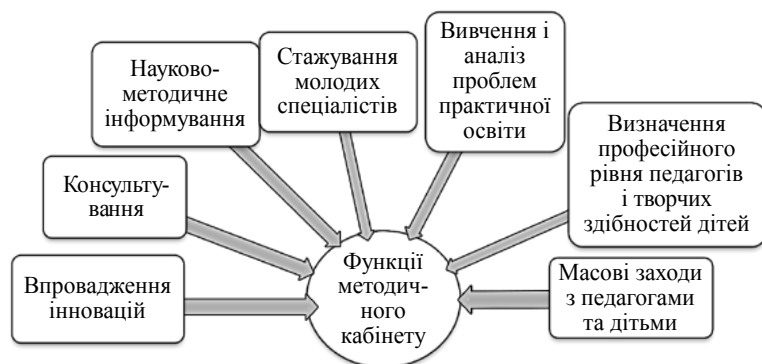

Рис. 1. Функції діяльності методичного кабінету

Психологічний супровід впровадження інновацій включає три етапи: *діагностичний*, який включає в себе вивчення професійних якостей педагогів, вивчення індивідуальних особливостей розвитку потенційних можливостей дітей, вивчення особистісних якостей вихователів; *консультативно-просвітницький*, який включає в себе підвищення професійних якостей педагогів, формування мотиву до самоосвіти педагогів, сприяння в усвідомленні необхідності зміни регламентації навчально-виховного процесу; *корекційно-розвивальний*, передбачає використання тренінгів

особистісного зростання для педагогів, тренінгів ефективної взаємодії батьків з дітьми, використання здоров'язбережувальних арт-технологій у корекційно-розвивальній роботі з дітьми.

Дослідниця Л. Машкіна в своїх працях визначає варіанти розробки і впровадження інновацій за такими етапами: 1 – аналітичний; 2 – підготовчий; 3 – діагностичний; 4 – практичний; 5 – узагальнюючий. Розкриємо їх зміст:

1 – аналітичний. Аналізується психолого-педагогічна література та практика реалізації і впровадження інновацій. Складається цільова комплексна програма діяльності конкретного закладу дошкільної освіти (групи), створюється банк інновацій, опрацьовуються і апробуються діагностичні методики, спрямовані на визначення потенційних можливостей дітей. На даному етапі слід провести діагностику підготовленості всього педагогічного колективу закладу дошкільної освіти (групи) до роботи в нових умовах, провести соціологічні дослідження тестуванням, анкетуванням педагогічних працівників з метою з'ясування їх професійного рівня та організувати науково-методичну роботу з ними.

2 – підготовчий. Створюються умови для організації продуктивної праці педагогічного колективу закладу дошкільної освіти (групи) для успішного розв'язання проблеми, виділяються основні аспекти роботи: розробка моделі розвитку інноваційних педагогічних технологій; написання, обґрунтування експерименту; розробка концепції діяльності. Обов'язковою умовою роботи закладу дошкільної освіти на даному етапі повинно бути створення творчих динамічних груп з розробки і впровадження інноваційних програм.

3 – діагностичний. Вивчається готовність закладу дошкільної освіти (групи) до реалізації експерименту. Проводиться повторна психолого-педагогічна діагностика: розвиток пізнавальних можливостей і здібностей дітей; розвиток творчого та професійного потенціалу вихователів; професійна компетентність і готовність керівників до впровадження інноваційних технологій. Виявляються можливості даного закладу дошкільної освіти (групи) для переходу до нової моделі, а також проводяться корекційні дії згідно з результатами діагностичного етапу. Дошкільні педагоги продовжують вивчати інноваційні методи.

4 – практичний. В практику роботу закладу дошкільної освіти (групи) впроваджується інноваційна педагогічна технологія. Проведення констатуючих зрізів, контроль та корекція досліджуваних процесів. На даному етапі слід створювати розвивальне педагогічне середовище.

5 – узагальнюючий. Узагальнюються результати впровадження нових технологій. Це той етап, коли дошкільні педагоги самі розпочинають впроваджувати нові, оригінальні форми та методи, аналізують досягнуте та його оцінюють об'єктивно (Машкіна, 2004).

У психолого-педагогічній літературі визначено пріоритетні чинники функціонування моделі у практиці роботи закладу дошкільної освіти, а саме: диференціація змісту та організаційних форм роботи з дітьми дошкільного віку, врахування їх творчих та інтелектуальних можливостей; індивідуалізація освітньої роботи, що передбачає здійснення педагогом індивідуального підходу до дітей, створення найсприятливіших умов для розвитку кожної конкретної дитини як своєрідної, унікальної індивідуальності (цілеспрямоване спостереження; забезпечення змістового, мотиваційного та процесуального аспектів використання інновацій у ході педагогічної діяльності; складання психолого-педагогічних характеристик розвитку дітей; створення та реалізація індивідуальних програм розвитку).

Наступним чинником виділено особистісно-орієнтований підхід вихователя дошкільної освіти до дитини (створення сприятливої атмосфери в групі; прихильне ставлення до дитини; емоційне спілкування; встановлення контакту довіри, співробітництва з дитиною як із рівним партнером; забезпечення варіативної діяльності з урахуванням інтересів дітей).

Важливе значення серед чинників має організація предметного середовища, яке забезпечує свободу та активність дитини, а також позиція вихователя дошкільної освіти як рівноправного партнера дитини (позиція наставника, психолога, психотерапевта). Останній чинник відображає відповідний зміст управлінської діяльності керівника (директора) закладу дошкільної освіти (завдання керівника (директора) – створення програми інноваційної діяльності).

Важливе значення для підвищення ефективності інноваційної діяльності в ЗДО має дотримання його керівниками (директорами) низки умов, найбільш значущими серед яких є: інноваційний потенціал; оптимальна відкритість ЗДО як соціально-педагогічної системи; систематичний психолого-педагогічний супровід інноваційної діяльності; психологічні зміни у свідомості керівних кадрів ЗДО; застосування керівниками (директорами) ЗДО модернізованих форм і методів управлінської діяльності (Дятленко, 2010: 60).

Керівник (директор) має визначити перспективу розвитку свого закладу з урахуванням соціального

замовлення суспільства та чітко сформулювати ціль інноваційної діяльності. Ціль повинна бути зрозуміла та прийнята всіма учасниками педагогічного процесу. Тому важливо визначити конкретні завдання для кожного напрямку: «Що ми хочемо змінити у змісті педагогічного процесу?», «Яку мету ми ставили, організовуючи методичну роботу в ЗДО?», «Як ми змінимо предметно-розвивальне середовище?» тощо. Керівник (директор) будує «дерево цілей» та ознайомлює з ним колектив (Березюк, Рудік, 2017: 30). Особливо важливим на цьому етапі є проведення опитування, наприклад «Як ви ставитесь до цього нововведення?», обов'язковим є конкретні варіанти відповідей.

Знання керівником (директором) свого колективу, його сильних і слабких сторін завжди високо цінили. Ось декілька позицій, згідно з якими керівник (директор) може оцінювати дошкільного педагога в колективі: міра відповідального ставлення до справи; мотив педагогічної діяльності: покликання – старанність – випадковість; пріоритети в організації роботи: пошук нового – набір відомих прийомів; ставлення до нього дітей: любов – повага – страх; ставлення до нього батьків: повага – не прийняття – «ніяке»; ставлення до нього колег: як до лідера – рівне – відчуження; світогляд; вихованість: тактовність – низька культура – конфліктність; позиція на педрадах, методичних годинах: активний – бере участь – не активний; міра професійної відкритості: охоче ділиться досвідом (часто проводить відкриті заняття) – після вмовлянь – іноді; моральні

правила: принциповість – не втручання – гра в «правду»; почуття гумору; комунікабельність: відкритість – стриманість – «все у собі» колектив (Березюк, Рудік, 2017).

У свою чергу висуваються вимоги й до керівника (директора) закладу дошкільної освіти, який планує інноваційну діяльність. Він повинен: уміти відрізнити цілі, які реально виконуються, від хибних і недосяжних; бути готовим запропонувати своїм підлеглим чітку, засновану на цікавих ідеях програму або план дій; твердо знати, що має на меті програма, чітко сформулювати, до яких результатів приведе її реалізація; уміти донести свої ідеї до колег таким чином, щоб вони не тільки зрозуміли, але й прийняли їх, захотіли здійснити; мати в колективі групу однодумців; мислити категоріями успіху (Березюк, Рудік, 2017).

Висновки. Отже, ми можемо зробити висновок, що впровадження інновацій в умовах закладів дошкільної освіти є багатограничним процесом та невід'ємною складовою модернізації освіти. Саме тому, для успішного здійснення інноваційної діяльності в закладах дошкільної освіти ми визначаємо готовність вихователя дошкільної освіти до неї та створення належних умов з боку керівництва. Потрібно прагнути використовувати нові, активні форми роботи, які здатні залучити фахівців з дошкільної освіти в діяльність і діалог, що передбачає вільний обмін думками. Спільна робота всього закладу дошкільної освіти, колективу однодумців, які прагнуть до саморозвитку є запорукою успіху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волинець Ю.О., Дорохова Д.О. Інноваційні технології навчання в державних закладах дошкільної освіти: теоретичний аспект. *Молодий вчений*. 2021. № 4 (92). С. 194–197.
2. Волинець Ю.О., Стадник Н.В. Упровадження інформаційних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх дошкільних педагогів. *Народна освіта*. 2020. Вип. 2 (41). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6229. (дата звернення: 26.03.2023).
3. Volynets, Y.O., Stadnik, N.V., Volynets, K.I., Matushevskaya, O.V., Melnyk, N.I. Future Preschool Teachers' Search and Research Skills Formation During Professional Training. *Journal of Higher Education Theory and Practicethis link is disabled*, 2021. 21(14). P. 136–152.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2015. 304 с.
5. Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ : метод. посіб. / Н.А. Дятленко, А.В. Гончаренко, А.Б. Шевчук та ін. Київ : Шкільний світ, 2010. С. 112. 125 с.
6. Інноваційні технології в ДНЗ / Березюк В.С., Рудік О.А. Харків : Вид. група «Основа», 2017. 224 с.
7. Інновації в дошкільлі. Програми, технології, проекти, ідеї, досвід: Посібник на допомогу дошкільним працівникам / Авт.-упор. : Л.В. Калуська, М.В. Отрощенко. Мандрівець, 2013. 376 с.
8. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 492 с.
9. Коваленко О.В., Босюк У.С. Методичний супровід використання інноваційних технологій у організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. *Молодий вчений*. 2021. № 4 (92). С. 30.
10. Машкіна Л.А. Підготовка студентів до впровадження педагогічних інновацій в дошкільних закладах: монографія. Хмельницький : ТОВ НВП «Евріка», 2004. 204 с.
11. Підласий І.П., Підласий А.І. Педагогічні інновації. *Рідна школа*. 1998. № 12. С. 3.
12. Пономаренко Т.О. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до управління впровадженням інноваційних педагогічних технологій. *Modern Technologies in Education*. Collective Scientific Monograph. Polska, Opole, ul. Niedziałkowskiego, Польща. 2019. P. 398–411.

REFERENCES

1. Volynets, Yu.O., Dorokhova, D.O. Innovatsiini tekhnologii navchannia v derzhavnykh zakladakh doshkilnoi osvity: teoretychnyi aspekt [Innovative learning technologies in state preschool education institutions: theoretical aspect]. *Molodyi vchenyi*. 2021. № 4 (92). P. 194–197 [in Ukrainian].
2. Volynets, Yu.O., Stadnik, N.V. Uprovadzhenia informatsiinykh tekhnologii u protsesi profesiinoi pidhotovky maibutnikh doshkilnykh pedahohiv [Implementation of information technologies in the process of professional training of future preschool teachers]. *Narodna osvita*. 2020. Vyp. 2 (41). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6229 [in Ukrainian].
3. Volynets, Y.O., Stadnik, N.V., Volynets, K.I., Matushevska, O.V., Melnyk, N.I. Future Preschool Teachers' Search and Research Skills Formation During Professional Training. *Journal of Higher Education Theory and Practice* *this link is disabled*, 2021. 21(14). pp. 136–152 [in Ukrainian].
4. Dychkivska, I.M. Innovatsiini pedahohichni tekhnologii [Innovative pedagogical technologies]: navchalnyi posibnyk. Kyiv : Akademvydav, 2015. 304 p. [in Ukrainian].
5. Innovatsiina praktyka v roboti vykhovatelja DNZ [Innovative practice in the work of a preschool teacher] : metod. posib. / N.A. Diatlenko, A.V. Honcharenko, A.B. Shevchuk ta in. Kyiv : Shkilnyi svit, 2010. P. 112. 125 p. [in Ukrainian].
6. Innovatsiini tekhnologii v DNZ [Innovative technologies in a preschool educational institution] / Bereziuk V.S., Rudik O.A. Kharkiv : Vyd. hrupa «Osnova», 2017. 224 p. [in Ukrainian].
7. Innovatsii v doshkilli. Prohramy, tekhnologii, proekty, idei, dosvid [Innovations in preschool. Programs, technologies, projects, ideas, experience]: Posibnyk na dopomohu doshkilnym pratsivnykam / Avt.-upor.: L.V. Kaluska, M.V. Otroshchenko. Mandrivets, 2013. 376 p. [in Ukrainian].
8. Innovatsii v osviti: intehratsiia nauky i praktyky [Innovations in education: integration of science and practice]: *zbirnyk naukovo-metodychnykh prats / za zah. red. O.A. Dubaseniuk*. Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2014. 492 p. [in Ukrainian].
9. Kovalenko, O.V., Bosiuk, U.S. Metodychnyi suprovid vykorystannia innovatsiinykh tekhnologii u orhanizatsii osvitnoho protsesu v zakladi doshkilnoi osvity [Methodical support for the use of innovative technologies in the organization of the educational process in a preschool education institution]. *Molodyi vchenyi*. 2021. № 4 (92). P. 30. [in Ukrainian].
10. Mashkina, L.A. Pidhotovka studentiv do vprovadzhenia pedahohichnykh innovatsii v doshkilnykh zakladakh [Preparing students for the implementation of pedagogical innovations in preschool institutions]: monohrafiia. Kholmynskyi : TOV NVP «Evrika», 2004. 204 p. [in Ukrainian].
11. Pidlasyi, I.P., Pidlasyi, A.I. Pedahohichni innovatsii [Pedagogical innovations]. *Ridna shkola*. 1998. № 12. P. 3. [in Ukrainian].
12. Ponomarenko, T.O. Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv doshkilnoi osvity do upravlinnia vprovadzheniam innovatsiinykh pedahohichnykh tekhnologii [Training of future specialists in preschool education to manage the implementation of innovative pedagogical technologies]. *Modern Technologies in Education*. Collective Scientific Monograph. Polska, Opole, ul. Niedziałkowskiego, Польша. 2019. P. 398–411. [in Ukrainian].